
Ämnesproven i grundskolans årskurs 9 och specialskolans årskurs 10

Engelska
Årskurs 9
Vårterminen 2013

Dorte Velling Pedersen
Projektet Nationella prov i främmande språk
Göteborgs universitet, Institutionen för pedagogik och specialpedagogik

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Skolverket

Ämnesprovet i engelska

Ämnesprovet i engelska för årskurs 9 gavs första gången våren 1998, då i anslutning till Lpo 94, dvs. den första läroplanen inom ramen för det då nya, målrelaterade betygssystemet. Två år senare reviderades kursplanerna och provet anpassades därmed till Kursplaner 2000. Förutom vissa nya innehållsliga emfaser, till del influerade av den gemensamma europeiska referensramen för språk (GERS) (*Council of Europe*/Skolverket, 2009), innebar detta också att kriterier för det högsta betygssteget, MVG, tillhandahölls och därmed också illustrerades i de nationella proven. Ämnesproven 2013 representerar ännu en förändring, där inte minst den nya, sexgradiga betygsskalan samt utformningen av kunskapskraven markerar en tydlig skillnad mot tidigare. Vidare har kopplingen till GERS förstärkts. Vad gäller den kunskaps- och språksyn som ligger till grund för styrdokumentet kan, liksom vid tidigare reformer, vissa nya betoningar spåras, men den kommunikativa och handlingsorienterade grundsynen ligger fast.

I denna rapport kommer det första ämnesprovet i engelska baserat på Lgr11, Äp 9 vt 2013, att diskuteras utifrån grundläggande frågor om syfte, kunskapsinnehåll, metoder, aktörer och konsekvenser, det senare med fokus på resultat och reaktioner.

Ämnesprovets syfte

De nationella provens syfte har varierat något sedan de infördes på 1990-talet. Under ett antal år var ambitionen att stärka såväl implementering av kursplanerna och elevers måluppfyllelse som rättvisa och likvärdighet i bedömning och betygsättning. Dessutom skulle proven ge underlag för analyser av måluppfyllelse på lokal, kommunal och nationell nivå. Efter påpekanden från flera håll av svårigheten för ett system att fylla så många, tämligen olika funktioner har sedan 2011 provens huvudsakliga syften definierats som följande:

- att stödja en likvärdig och rättvis bedömning och betygsättning samt
- att ge underlag för en analys av i vilken utsträckning kunskapskraven uppfylls på skolnivå, på huvudmannanivå och på nationell nivå.

Skolverket påpekar dock att de nationella proven också kan bidra till att konkretisera kursplanerna och ämnesplanerna samt till en ökad måluppfyllelse för eleverna, även om detta inte är ett explicit syfte.

I det nuvarande systemet definieras följaktligen provens roll främst som summativ. Detta utesluter dock på intet sätt att de konstrueras för att illustrera kursplanen så väl som möjligt, samt att de kan användas formativt, dvs. för att befrämja elevernas medvetenhet om sina kunskaper och sitt eget lärande och därmed stärka deras kunskapsutveckling.

Oavsett förändringar av grad och art vad gäller syften har emellertid de nationella provens stödjande – icke styrande – funktion hela tiden legat fast. Detta innebär att lärare vid betygsättning ska inkludera även andra iakttagelser om respektive elevs språkliga kunnande i relation till kursplanen.

Grundläggande principer

I likhet med tidigare konstrueras ämnesprovet i engelska i årskurs 9, på Skolverkets uppdrag vid Göteborgs universitet inom projektet Nationella prov i Främmande Språk. Provet har från första början 1998 vilat på en rad grundläggande, forskningsbaserade principer, som efterhand har

utvecklats och förtydligats. De väsentligaste dragen i dessa principer beskrivs i det gröna häftet Lärarinformation, som följer med provet, och de återfinns i sin helhet på provprojektets webbplats, www.nafs.gu.se.

En fundamental princip i ämnesprovet är att eleverna ska ges möjlighet att visa vad de kan och inte primärt vad de inte kan. Och eftersom samma prov ska ges till alla elever i slutet av grundskolan, oavsett färdighetsnivå, innehåller ämnesprovet uppgifter av olika karaktär och varierande svårighetsgrad, så att så många som möjligt ska kunna komma till sin rätt och få visa vad de faktiskt *kan* prestera med sin engelska. Ambitionen är dessutom att gå från det lättare till det svårare, både inom och mellan provdelar för att på så sätt skapa progression i provet.

Andra viktiga principer handlar om att provet är helt enspråkigt, dvs. att alla instruktioner ges på engelska och att eleverna förväntas använda enbart engelska i sina svar. Att de parter som berörs av ett nationellt prov är väl informerade om syftet med provet samt om vilken typ av innehåll och vilka olika provformat man kan vänta sig är viktigt ur likvärdighetssynpunkt. Det ingår därför också i de grundläggande principerna att tillhandahålla tydlig information kring provet i olika material riktade till lärare och elever. Sedan ett antal år tillbaka sker detta bland annat i elektronisk form med exempel på olika uppgiftstyper på provprojektets webbplats, www.nafs.gu.se.

Kursplan 2000 och Lgr11 – likheter och skillnader

Provet har sin grund i den kommunikativa och funktionella språksyn som genomsyrar läroplanen och kursplanen för engelska och som med Lgr11 i ännu högre grad än tidigare knyter an till GERS och den handlingsorienterade språksyn som uttrycks där. Provet ska precis som tidigare bidra till att bedöma elevers allmänna språkfärdighet i engelska, oavsett hur denna färdighet har uppnåtts. Följaktligen ska det vara ett *proficiency test* som erbjuder stöd för en allsidig bedömning av både interaktiv, receptiv och produktiv språkförmåga, detta i delvis integrerade former. Detta har under alla de år Äp 9 existerat inneburit prov uppdelade på tre delprov: *Part A* med fokus på muntlig produktion och interaktion, *Part B*, det receptiva delprovet som består av *B1* med fokus på läsa, och *B2* med fokus på lyssna, samt *Part C* som fokuserar elevernas förmåga att uttrycka sig och kommunicera skriftligt på engelska.

Denna uppdelning har det inte funnits någon anledning att frångå inför uppdraget att konstruera och sätta samman ett ämnesprov relaterat till Lgr11, eftersom den kommunikativa och funktionella språksynen inte är ändrad. Man skulle till och med kunna säga att ämnesprovets tradition att pröva och väga samman färdigheterna *läsförståelse* och *hörförståelse* i *Part B – Receptive skills* (med de två delproven *B1, Focus: Reading* respektive *B2, Focus: Listening*) ytterligare har stärkts i och med Lgr11. Här behandlas dessa färdigheter gemensamt i den första av kursplanens fem övergripande målpunkter, där det uttrycks att eleverna genom engelskundervisningen ska ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att *förstå och tolka innehållet i talad engelska och i olika slags texter*.

Den andra övergripande målpunkten handlar om de produktiva/interaktiva färdigheterna och uttrycker att eleverna ska ges förutsättningar att utveckla sin förmåga *att formulera sig och kommunicera i tal och skrift*. Dessa begrepp återkommer sedan i det centrala innehållet under rubrikerna *Lyssna och läsa – reception* respektive *Tala, skriva och samtala – produktion och interaktion*. Även kunskapskraven, som bedömning och betygsättning ska relateras till, är organiserade och grupperade utifrån *reception* samt *produktion och interaktion* på liknande sätt.

De resterande tre målpunkterna formulerar avsikter med undervisningen i engelska, som också fanns med i den förra kursplanen, men som i Lgr11 har fått större emfas i och med beskrivningen i de övergripande målpunkterna och i det centrala innehållet, samt genom den direkta kopplingen till formuleringar i kunskapskraven på alla betygsnivåer i årskurs 9. De två första av dessa punkter handlar om att kunna använda språkliga strategier för att förstå och göra sig förstådd samt om att kunna anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang. Bedömning av elevers

färdigheter med avseende på dessa förmågor möjliggörs på olika sätt i provdelarna och blir tydlig framför allt i de produktiva delarna. I dessa kommenteras de exempel på elevprestationer (*benchmarks*) som ges för de olika betygsnivåerna, bland annat utifrån faktorer som strategianvändning och anpassning till syfte, mottagare och situation.

I ämnesprovet erbjuds inte direkta möjligheter att bedöma elevernas färdigheter i relation till kunskapskraven med avseende på femte och sista övergripande målpunkten – att kunna reflektera över livsvillkor, samhällsfrågor och kulturella företeelser i olika sammanhang och delar av världen där engelska används. Detta är en förmåga som bäst bedöms kontinuerligt i undervisningen. Provet innehåll är dock i vid bemärkelse relaterat till aspekter som livsvillkor, samhällsfrågor och kultur, både genom textval och teman att tala och skriva om.

Utvecklingsprocessen

Processen från konstruktion av en uppgift till dess att den förekommer i ett nationellt prov sträcker sig över ungefär två år. Det rör sig om ett omfattande arbete i många steg baserat på analyser av styrdokument, samt på nationell och internationell forskning kring språkinläring och bedömning av språkfärdighet. Arbetet i olika referensgrupper runt provet involverar, förutom provutvecklare inom provprojektet, bl.a. lärare och lärarutbildare med olika typer av undervisningserfarenhet, lärare med specialpedagogisk kompetens, forskare och personer med engelska som förstaspråk. Dessutom medverkar vid utprövningarna 400-500 elever samt deras lärare på skolor runt om i landet i denna kollaborativa process, som uppmärksammas även utanför landets gränser (Erickson & Åberg-Bengtsson, 2012).

Elevers och lärares åsikter om uppgifter och provdelar är av stor vikt för välfungerande, reliabla och valida prov och samlas därför systematiskt in vid varje utprövning i form av så kallad *test taker feedback* och *teacher feedback*. Lärares åsikter om genomförda Äp 9, i form av de lärarenkäter som årligen skickas in till provinstitutionen, bidrar också till utveckling och sammansättning av välfungerande prov.

Vid själva provsammansättningen måste en hel rad faktorer tillgodoses. Bland annat är det synnerligen viktigt att provet i sin helhet, t.ex. med avseende på innehåll eller olika svarsformat, inte gynnar eller missgynnar olika undergrupper av elever beroende på kön, kulturell bakgrund, läggning etc. Strävan vad gäller svårighetsgrad är att proven totalt sett inte ska skilja sig nämnvärt år från år, och för att bland annat kunna relatera olika provdelar och utprövningsomgångar till varandra rent svårighetsmässigt innehåller såväl utprövningar som reguljära prov så kallade ankaruppgifter, dvs. uppgifter som är identiska från år till år. Det kan till exempel nämnas att en sådan uppgift i utprövningsarbetet under årens lopp har genomförts av runt 14 000 elever i landet.

Ämnesprovet i engelska 2013

Utifrån beskrivningen ovan är det föga överraskande att Äp 9 2013 uppvisade stora likheter med tidigare års prov. Vissa olikheter finns dock: Med utgångspunkt i det jämställda förhållande som råder mellan de receptiva färdigheterna *listening* och *reading* i Lgr11, är strävan i det receptiva delprovet *Part B* numera att delarna *B 1* och *B 2* poängmässigt ska bidra med i princip lika stora andelar. Av tidsmässiga skäl kan det vara svårt att alltid lyckas med detta, men ambitionen är att hörförståelsedelen poängmässigt ska utgöra ungefär hälften av underlaget i det receptiva provet. Jämfört med tidigare år hade tiden för läsförståelsedelen, *B 1*, utökats från 80 till 90 minuter på grund av textmängden som skulle läsas.

Ytterligare en skillnad mot tidigare år är att det skriftliga delprovet, *Part C*, 2013 innehöll endast ett ämne för skriftlig produktion jämfört med tidigare två. För de tidigare två ämnena har det stöd för skrivande som formuleringen av uppgiften erbjudit brukat vara något olika. Det ena ämnet har

varit mera strukturerat, medan det andra har varit något friare till sin karaktär. Beslutet att fortsättningsvis endast erbjuda ett ämne – med ett tydligt strukturerat stöd för skrivandet i form av ett antal punkter av olika karaktär som bör behandlas, förslag till innehåll samt ett ordspann på mellan 250 och 500 ord – är ett resultat av en mängd överväganden relaterade inte endast till den nya kursplanen utan också till frågor som har att göra med likvärdighet och reliabilitet. Dessutom stödjer beslutet strävan att, utifrån provets syfte, ytterligare standardisera dess delar. Att ett ämne med denna typ av struktur och ramar kan fungera väl för elevernas skrivande har säkerställts genom ett noggrant utprövningsförfarande och där kommenterats mycket positivt av ett stort antal elever och lärare.

Preliminära resultat

Preliminära provresultat engelska årskurs 9, vårterminen 2013

	Antal elever vars resultat redovisats	Andel (%) av elever vars resultat redovisats*					
		F	E	D	C	B	A
Sammanvägt provresultat	742	3	9	18	31	20	19
Part A	762	3	16	18	29	16	18
Part B	791	6	9	12	24	24	25
Part C	774	6	17	18	32	16	12

*Baseras på 791 elevers resultat inskickade till Projektet Nationella prov i Främmande Språk, Göteborgs universitet

Eftersom 2013 är det första året då den nya betygsskalan används i årskurs 9, är det inte möjligt att göra jämförelser på alla nivåer. Dock kan det konstateras att det finns tydliga likheter med tidigare års resultat vad gäller procentandelen elever som nådde ett sammanvägt provbetyg på betygsnivå E eller högre. Endast för tre procent av eleverna låg det sammanvägde provresultatet i 2013 års prov på betygsnivå F. Detta är jämförbart med det sammanvägda resultatet för Äp 9 under en rad av år, då andelen elever som inte har uppnått betyget Godkänt som sammanvägt provresultat har legat på mellan tre och fyra procent.

Även den ringa skillnaden mellan flickors och pojkars prestationer följde i 2013 års prov de mönster som har iakttagits tidigare år. Prestationerna på det receptiva delprovet, *Part B*, var i stort sett identiska för pojkar och flickor, medan resultatet i viss mån skilde sig i de produktiva delarna och i synnerhet i *Part C*, som prövar skriftlig produktion och interaktion. Flickorna uppnådde här något bättre resultat än pojkarna.

Det är emellertid här på sin plats att understryka att man bör vara försiktig, dels vad gäller tolkningar och uttalanden kring resultaten i ovanstående tabell, dels kring jämförelser med tidigare år. En anledning till detta är att siffrorna ovan grundar sig på ett begränsat urval av elevers resultat jämfört med de siffror som har angivits i tidigare års rapporter, som har varit baserade på SCB:s totalinsamlingar.

En annan anledning är det som redan nämnts ovan, nämligen att årets prov var det första ämnesprov för årskurs nio som gavs i relation till de nya styrdokumenterna i Lgr11. Att göra jämförelsen ovan mellan år avseende andelen elever som inte når ett samlat provresultat som visar godtagbara kunskaper för betygsnivån E känns ändå betryggande, eftersom det i arbetet med Lgr11 fanns en ambition att ingångsnivån för godtagbara kunskaper för betyget E skulle ligga kvar på ungefär samma nivå som den tidigare ingångsnivån för betyget Godkänt. Resultaten ovan tyder alltså på att detta har lyckats, och det kommer förstås att vara mycket intressant att framgent följa utvecklingen.

En stor andel av eleverna i det redovisade urvalet från 2013 års prov nådde de två högsta betygsstegen i det sammanvägda provresultatet (39 procent). Detta bekräftar den bild som blivit tydlig under en följd av år och som även visat sig i internationella studier (Erickson/Skolverket, 2004; Skolverket, 2012), nämligen att en mycket stor andel elever i Sverige har synnerligen goda färdigheter i engelska, speciellt när det gäller receptiv förmåga. Men detta är samtidigt något som måste följas noggrant under kommande år. I vad mån är det 2013 ytterligare förstärkt av att inslaget av hörförståelse har ökat jämfört med tidigare? Just denna färdighet var nämligen den de svenska eleverna i årskurs 9 lyckades allra bäst med i den Europeiska språkstudien 2011 (Skolverket, 2012), där det visade sig att närmare 80 procent nådde nivå B2 på den europeiska nivåskalan, motsvarande Engelska 6 i gymnasieskolan. Och vilken betydelse har det haft för resultaten på delprov C att eleverna numera får visa sin förmåga till skriftlig produktion utifrån en uppgiftstyp som är delvis annorlunda än tidigare?

Lärarenkätorna

Ämnesprovet 2013 omfattades av sekretess endast till och med den 30 juni 2013, vilket gör det möjligt att använda de olika provdelarnas titlar när lärarnas reaktioner på provet beskrivs utifrån de lärarenkäter som skickades in till provinstitutionen efter genomfört prov.

Det har tidigare i rapporten konstaterats att det är lätt för lärare att känna igen sig i 2013 års prov. Detta gäller även den enkät som användes för att ta reda på lärarnas åsikter om provet. Den innehöll samma frågor som de senast föregående årens enkäter, vilket är av stor vikt för att möjliggöra vissa jämförelser vid övergången till Lgr11. En nyhet var dock att det förutom den traditionella pappersversionen även fanns en elektronisk version av enkäten. Denna möjlighet utnyttjades av 327 lärare/skolor, medan 483 lärare/skolor skickade in sina enkäter in i pappersform.

Analysen av de 810 enkäterna visar mycket stora likheter med tidigare års utfall. Svaren på de frågor som avser lärarnas sammanfattande bedömning av provet visar att 93 procent anser att ämnesprovet i engelska i mycket stor eller ganska stor utsträckning är ett bra prov och ungefär lika många (91 procent) anser att det speglar kursplanens ämnessyn. Att provresultaten i mycket stor eller ganska stor utsträckning stämmer med den egna bedömningen av elevernas kunskaper anser 92 procent, och 91 procent bedömer att provet som helhet ger stort eller ganska stort stöd när slutbetyg ska sättas i engelska. Den samlade redovisningen av de kvantitativa resultaten från enkäterna finns att tillgå på provprojektets webbplats, www.nafs.gu.se.

Det finns en viss tendens att det öppna kommentarsfältet i lärarenkäten främst används för att uttrycka sådant som inte har fungerat tillfredsställande eller som man varit missnöjd med. Men de allra flesta lärare är alltså totalt sett mycket nöjda med provet både innehållsmässigt och vad gäller kopplingen till den nya kursplanen, och en stor majoritet anser att det fungerar väl som stöd för bedömning och betygsättning, vilket återspeglas på olika sätt i följande kommentarer:

- *Jag tycker provet är bra och jag tycker det ger eleverna en chans till ett mångsidigt prov. Mina elever känner sig duktiga.*
- *Ett bra prov som utgår från såväl läroplan som elevernas intressen. Kopplingen till kunskapskraven är god vilket gör det lätt att bedöma elevernas prestationer betygmässigt.*

Det finns dock också en del synpunkter som handlar om att gränserna för de olika betygsstegen uppfattas som för låga, att den egna betygsättningen och elevernas resultat på det nationella provet inte stämmer överens och att detta kan skapa situationer som upplevs som problematiska av lärarna. Även denna typ av kommentarer, illustrerad av följande citat, känns igen från tidigare år.

- *Överlag tycker jag att eleverna har lyckats bättre på proven än jag bedömt dem tidigare. Det är svårt att*

sätta ett lägre betyg än de får på NP, trots att NP bara ska vara en del av bedömningen.

En del kommentarer i årets lärarenkät, som också har förekommit i mail- och telefonkontakter från lärare till provprojektet, tar upp synpunkter som är specifikt relaterade till den nya betygsskalan och kursplanens krav om att alla kunskapskrav ska vara uppfyllda för betygen E, C och A vid betygsättning. Kommentarerarna riktar oftast kritik mot den bedömning på en 10-gradig skala som görs i provet och mot det kompensatoriska synsätt som appliceras vid uträkning av provbetyget för att ta tillvara så mycket kvalitativ information som möjligt. En ingående förklaring till det sammanräknade provbetyget finns på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/regelverk/fragor-och-svar), vilken lärare har kunnat hänvisas till.

När det gäller lärarenkätens frågor om de tre delproven *Part A*, *Part B* och *Part C* kommer rapporten i det följande i huvudsak att fokusera på utfall och kommentarer som uppvisar skillnader jämfört med tidigare år:

Part A – Focus: Speaking

De muntliga uppgifterna har genom åren mött mycket stor uppskattning från både lärare och elever, trots att lärarna också ofta har kommenterat de organisatoriska svårigheterna kring genomförandet. Uppgiften i 2013 års prov, *People's Choices*, ligger inte högst i popularitet jämfört med tidigare års uppgifter, men den bedömdes ändå som relevant/bra i 72 procent av enkäterna och som lagom vad gäller svårighetsgrad i 81 procent. Antalet lärarenkäter som uttryckte att exempel-cd:n var till god hjälp vid bedömningen ökade med ca 10 procentenheter jämfört med tidigare år, vilket förmodligen kan relateras till bedömningen som nu skulle göras i relation till kunskapskraven i Lgr11 och den nya betygsskalan.

I 55 procent av enkäterna lämnades det öppna kommentarer om olika aspekter av *Part A*, till exempel om tidsåtgången för genomförandet. På grund av elevernas stora vilja att uttrycka sig muntligt kan det finnas en tendens att överskrida den tid som anges i instruktionerna till delprovet, men detta upplevs å andra sidan inte alltid som negativt.

- *Den muntliga delen tar enormt med tid och det är svårt att organisera om inte kollegor ställer upp och tar lektioner.*
- *Tidsmässigt mellan 23-35 min. "Det här var jättekul" sa eleverna. Nöjd med att ha spelat in, kunde lyssna igenom efteråt och be kollegor lyssna.*

Den första kommentaren, som berör den organisatoriska aspekten kring det muntliga delprovet, är en typ av kommentar som under åren med Äp 9 har minskat undan för undan, och den andra kommentaren, som förutom tid handlar om inspelning, kan knytas till det ett mycket positivt konstaterande som kan göras utifrån 2013 års lärarenkäter. I 41 procent angavs det att *Part A* genomfördes med inspelning, vilket är en ytterligare förstärkning av en tendens som har kunnat iakttas de senaste åren från endast 18 procent år 2009. I Lärarinformation framhålls vikten av att spela in, dels för möjligheten att samråda med en kollega om bedömningen, dels för att kunna dokumentera även den muntliga delen av ämnesprovet.

Part B – Receptive skills

Det har tidigare i rapporten beskrivits att det i den receptiva delen i ämnesprovet numera råder nästan full jämvikt mellan *B 1*, med fokus på läsförståelse, och *B 2*, med fokus på hörförståelse. I 2013 års ämnesprov innebar detta att den samlade poängsumman bestod av 53 poäng från *B 1* och 49 poäng från *B 2*. Det fanns visserligen ingen fråga i lärarenkäten som explicit fokuserade ökningen av hörförståelsens poängandel, men det är ändå värt att notera att lärarna inte heller verkar ha upplevt det nödvändigt att kommentera detta. Det har de däremot vad gäller den utökade tiden för *Part B 1* från 80 till 90 minuter. Det uttrycks i rätt stor utsträckning att eleverna

har kunnat genomföra läsförståelsedelen med god tidsmarginal, och det förekommer endast få kommentarer om en upplevd känsla av stress eller tidsbrist hos eleverna.

Den sista uppgiften i *Part B 2 – Bikes and Bacteria* var en återanvänd del, som första gången fanns med i ett ämnesprov 2010. Utfallet har för elevernas del inte ändrats mellan dessa två användningar, men det är intressant att notera följande om lärarnas bedömning av provuppgiftens svårighetsgrad: Vid den första användningen ansåg nästan 23 procent av lärarna att *Bikes and Bacteria* var svår och bara två procent bedömde den som lätt. Vid användningen 2013 uttrycktes det endast i 13 procent av enkäterna att detta var en svår provdel, och andelen enkäter som innehöll omdömet ”lätt” hade ökat till 11 procent. Vid båda tillfällena bedömdes delen dock som lagom svår i tre fjärdedelar av enkäterna.

Part C – Focus: Writing

Som beskrivits ovan under rubriken Utvecklingsprocessen fanns det i 2013 års Äp 9 endast ett ämne för eleverna att skriva om. Vid en jämförelse med tidigare år är det glädjande att kunna konstatera att detta faktum inte har påverkat lärarnas bedömning av lämplighet och svårighetsgrad i negativ riktning. I en del enkäter fanns det kommentarer om att den tidigare modellen med två olika ämnen att välja på var bra och att lärarna hade föredragit denna modell även fortsättningsvis. Det kommer dock att vara en absolut ambition vid framtagning och utveckling av framtida skrivuppgifter att i en och samma uppgift åstadkomma det som följande kommentar om *Our Time – My Story* uttrycker:

- *Uppgiften i år var väldigt inspirerande för eleverna och hjälpte dem att prestera. Det är viktigt att uppgiften är så pass tydlig att de förstår vad som förväntas att de ska göra, men samtidigt ett så pass fritt ämne att de kan anpassa efter sig själv. Detta balanserade denna uppgift på ett bra sätt.*

Avslutningsvis ska genomgången av lärarenkäterna fokusera de frågor som handlar om anpassning för elever med funktionsnedsättning. I rapporten om Äp 9 2012 (Velling Pedersen, 2013) beskrevs ett särskilt uppdrag till provinstitutionen att i häftet Lärarinformation formulera en ny och förtydligad text kring anpassning. Det rapporterades då att 83 procent av lärarenkäterna angav att denna information hade varit ett stöd vid planering av anpassning för elever med funktionsnedsättning. Det kan i enkäterna från 2013 års prov konstateras att motsvarande siffra har ökat till 88 procent, vilket naturligtvis är mycket glädjande. Vad gäller den anpassning som gjordes finns det stora likheter med förra året, och i ca 70 procent av enkäterna angavs det att någon typ av anpassning hade gjorts – i 55 procent att detta avsåg mellan en och tre elever.

Till sist

När det första Äp 9 i engelska som var relaterat till Lgr11 nu har genomförts och rapporterats kan det konstateras att mycket är sig likt både vad gäller resultat och reaktioner. Det kan också konstateras att en stor andel av eleverna i Sverige, i likhet med tidigare år och likhet med det som har kommit fram i internationella studier (Erickson/Skolverket, 2004; Skolverket 2012), uppnådde mycket goda resultat i engelska. Det finns dock, precis som tidigare, en del elever som inte når de lägst godtagbara kraven för ett godkänt provbetyg och som genom olika insatser måste få möjligheter att förbättra sina färdigheter i engelska.

Det bör upprepas att de resultat som har presenterats i rapporten är preliminära och att de kommer att följas kontinuerligt, men det är rimligt att dra slutsatsen att provmaterial som tas fram och används enligt det som har beskrivits och rapporterats här bör kunna vara det goda och stabila stöd för bedömning och betygsättning som de hittills upplevts vara. Lärarna förklarade sig i mycket stor utsträckning nöjda med ämnesprovet 2013, och många kommentarer berättar att eleverna också var det. Vissa frågor och undringar från lärarna har varit av mera systemrelaterad karaktär och går ofta att få svar på eller förklaringar till via Skolverkets webbplats under fliken Regelverk,

men de bidrar oavsett till att ge en samlad bild av hur ämnesprovet tas emot och fungerar på skolorna. Den kommunikation som finns mellan provets användare och provinstitutionen genom mail, telefonsamtal och det avslutade provets lärarenkäter – samt via enkäter till både elever och lärare i samband med utprovningar – är av grundläggande betydelse för hög kvalitet i provmaterialen och för god acceptans bland lärare och elever. Vi som arbetar inom provprojektet ser fram emot ett fortsatt gott samarbete med alla berörda parter.

Referenser

- Council of Europe/Skolverket. (2009). *Gemensam europeisk referensram för språk: lärande, undervisning, bedömning*. Hämtad 2013-11-20 från www.skolverket.se/publikationer?id=2144
- Erickson, G. & Åberg-Bengtsson, L. (2012). A Collaborative Approach to National Test Development. I Tsagari, D. & Csépes, I. (red.), *Collaboration in Language Testing and Assessment* (s. 93-108). Frankfurt am Main: Peter Lang.
- Erickson, G./Skolverket. (2004). *Engelska i åtta europeiska länder*. Hämtad 2013-11-20 från www.skolverket.se/publikationer?id=1284
- Skolverket, (2012). *Internationella språkstudien 2011*. Hämtad 2013-11-20 från www.skolverket.se/publikationer?id=2832
- Velling Pedersen, D. (2013) Ämnesprovet i engelska. I *Ämnesproven 2012 i grundskolans årskurs 9 och specialskolans årskurs 10*. Hämtad 2013-11-20 från www.skolverket.se/publikationer